

Petra Pynnönen
22.10.2026

Työ- ja elinkeinoministeriö
VN/25915/2026

Valtioneuvoston asetus eräistä valtioneuvoston yleisistunnossa ratkaistavien työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan kuuluvien asioiden maksullisista suoritteista

Energiateollisuus ry kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Energiateollisuus kannattaa lähtökohtaisesti ehdotusta valtioneuvoston yleisistunnossa ratkaistavien lunastus- ja ennakkohaltuunottolupien ja talousvyöhykelupien muuttamisesta maksullisiksi sillä edellytyksellä, että maksullisuus johtaa käsittelyaikojen konkreettiseen lyhentymiseen. Maksullisuus voi olla perusteltu keino varmistaa lunastuslupakäsittelyn riittävät resurssit tilanteessa, jossa hakemuskäärät ovat kasvaneet ja käsittelyajat ovat pidentyneet huomattavasti.

Sähköverkon kehittäminen on välttämätöntä puhtaan siirtymän, teollisuuden sähköistymisen sekä uuden sähköntuotannon ja suurten kulutuskohteiden liittämisen mahdollistamiseksi. Tämän vuoksi lunastuslupien riittävän nopea käsittely on keskeinen edellytys sille, että energiamurroksen tuomiin verkkoinvestointitarpeisiin pystytään vastaamaan. Lupakäsittelyn viiveet, kuten nykyiset noin kahden vuoden käsittelyajat, muodostavat jo merkittävän esteen investointien toteuttamiselle ja yhteiskunnan sähköistymiselle.

Perustelumuistiossa on todettu, että lupien maksullisuudella voitaisiin varmistaa ruuhkautuneen lunastuslupakäsittelyn vaatimat resurssit. Energiateollisuus korostaa, että maksullisuuden hyväksyttävyyttä edellyttää selkeää yhteyttä perittävän maksun ja lupakäsittelyn nopeutumisen välillä. Esimerkiksi merkittävästi ruuhkautuneen Elinvoimakeskuksen tienpidon lupamenettelyjen osalta on tullut esiin, että hakemuskäärien kasvu ei ole johtanut käsittelyresurssien lisääntymiseen, koska lupamaksut eivät kohdistu suoraan lupia käsittelevän yksikön käyttöön. Vastaavaa tilannetta ei tule syntyä valtioneuvoston yleisistunnossa ratkaistavien lunastuslupien osalta.

Energiateollisuus pitää lupakäsittelyn nopeutumiseksi välttämättömänä varmistaa, että luvista perittävät maksut kohdennetaan kokonaisuudessaan lunastuslupakäsittelyn resursointiin ja käsittelyprosessin tehostamiseen siten, että ne mahdollistavat käsittelyaikojen lyhentämisen.

Koska lunastusluville esitetyissä maksuissa on kyse uudesta hakijoihin kohdistuvasta lisäkustannuksesta, tulee varmistaa, että asetettu tavoite lupakäsittelyn nopeutumisesta saavutetaan. Pelkkää uuden maksun käyttöönottoa ei voida pitää perusteltuna, mikäli käsittelyajat säilyvät nykyisellä tasolla. Energiateollisuus katsoo, että lunastuslupien käsittelyn tulee tapahtua kohtuullisessa ajassa ja käsittelyaikojen lyhenyt keskimäärin enintään kuuteen kuukauteen siitä, kun hakemus sisältää asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot. Vastaavia käsittelyaikoja nopeuttavia määräaikoja on asetettu esimerkiksi rakentamislain 68 a §:ään. Ellei maksullisuus johda käsittelyaikojen lyhenemiseen, lisäisi se ainoastaan hankkeiden kustannuksia ilman vastaavaa hyötyä.

Lisäksi perustelumuistiossa on katsottu, että työmäärä voi vaihdella hankkeiden välillä runsaasti. Energiateollisuus pitää tärkeänä, että maksun suuruus on oikeassa suhteessa hankkeen laajuuteen ja lupakäsittelystä aiheutuviin kustannuksiin. Maksujen kustannusvastaavuus ja määräytymisperusteet tulisi esittää avoimesti esimerkiksi suoritekohtaisilla työmäärä- ja kustannuslaskelmilla.

Energiateollisuus kiinnittää lopuksi huomiota siihen, että asetusluonnoksen hinnasto jättää toimijoille osin tulkinnanvaraa, mikä vaikeuttaa lupamenettelystä aiheutuvien kustannusten ennakollista arviointia. Voimansiirtolinjoja koskevien lunastuslupien ja enakkohaltuunottolupien maksullisuuden suhde jää luonnoksen perusteella osin epäselväksi. Asiaa tulisi täsmentää siten, että toimijoille on selvää, missä tilanteissa lunastusluvasta ja siihen liittyvästä enakkohaltuunottoluvasta peritään yksi maksu ja missä tilanteissa maksut voidaan periä erikseen. Jos enakkohaltuunottoluvan käsittelyssä hyödynnetään lunastuslupaa varten toimitettua aineistoa ja tehtyä viranomaisharkintaa, erillisen maksun tulee vastata vain päätöksestä aiheutuvaa todellista lisätyötä. Samasta hankkeesta perittävien maksujen yhteismäärän tulee olla kohtuullinen.

Ystävällisin terveisin

Petra Pynnönen
Juristi, Energiateollisuus ry
petra.pynnonen@energia.fi, +358 40 7479 667